

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شرق

یکشنبه ۶ آبان ۱۴۰۳ • ۲۳ ربیع‌الثانی ۱۴۴۶ • ۲۷ اکتبر ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۱۲۰۴۹۵۹ • صفحه

اذان ظهرتهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۳ • اذان صبح فردا ۴:۵۸ • طلوع آفتاب ۶:۲۳

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

۱ قاضی

قاضی دیوان بین‌المللی لاهه که پیگیر صدور حکم بازداشت علیه بنیامین نتانیاهو بود عوض شد. در بیانیه منتشرشده از سوی این نهاد حقوق‌پشری آمده است: «بنا به دلایل مرتبط با سلامتی، تصمیم گرفته شده جایگزینی برای قاضی رومانیایی که درباره غزه تحقیق می‌کرد، تعیین شود.»

۲ رسانه

پس از اعمال نفوذ مالک «لس‌آنجلس‌تایمز» و جلوگیری از حمایت رسمی تحریریه از «کامالا هریس»، مالک واشنگتن‌پست، یعنی «جف بزوس»، نیز از حمایت رسمی تحریریه این نشریه از نامزد دموکرات‌ها جلوگیری کرد و آنان را وادار به بی‌طرفی کرد. این رویکرد به پلابودن احتمال انتخاب دوباره ترامپ تعبیر شده است.

این روزها موضوع جراحی اقتصادی بحث اول محافل تخصصی و حتی خانوادگی است. هرازگاهی رئیس‌جمهور یا اهالی دولت درمورد لزوم اصلاح قیمت‌های انرژی سخن می‌گویند. قبلا بلافاصله فرادی آن روز سخنان روز قبل را انکار یا تصحیح کرده و از لزوم همراهی مردم با این قضیه یاد می‌کردند. اما اکنون رفته‌رفته شفاف‌تر و جدی‌تر به این قضیه و لزوم آن اشاره می‌کنند.

دولتی‌ها می‌گویند کشور چاره‌ای جز رفتن به سمت برخی اصلاحات ندارد. این اصلاحات به خودی خود و روی کاغذ اجتناب‌ناپذیر هستند اما همه از تبعات حاصل از آن در هراس هستند. قضیه فوق را از منظر فلسفه قاره‌ای چگونه می‌توان صورت‌بندی کرد؟

فلسفه به ما می‌آموزد که بهترین‌تصمیم الزاما انتخاب بهترین امر (یا آنچه به بهترین امر بینجامد) نیست. به‌عبارت دیگر، اینکه بهترین انتخاب نمی‌تواند همواره بهترین تصمیم باشد. به لحاظ نظری شاید بتوان این مفهوم را ذیل جووهی از پراگماتیسم و خوانش ویژه‌ای از ساختارزدایی توضیح داد.

ما اکنون در ایران با انواعی از وضعیت‌های تصمیم‌ناپذیر دست به‌گریبان هستیم. راه‌حل‌های گوناگونی در علوم اقتصاد، سیاست و جامعه‌شناسی و مالیه عمومی برای این وضعیت‌ها ارائه شده است. نگاه فلسفی به ما می‌گوید استراتژی‌های مربوطه نیز می‌تواند از همین مبنا تبعیت کند. دولت به‌عنوان یک نهاد عالی باید الزاما بهترین تصمیم را بگیرد. شاید بهترین تصمیم آن باشد که بدترین انتخاب را داشته باشد. این وضعیتی است که سال‌ها در حوزه انرژی حاکم بوده است. امر تصمیم‌ناپذیر امری است که در وجوه مختلف خود می‌لغزد و بلا تکلیف است. کِرچِلی اشاره می‌کند عدالت از منظر دریدا نوعی تجربه امر تصمیم‌ناپذیر است.

ساختارزدایی ابتدا تصمیم‌پذیری ساختاری بسیاری از عرصه‌های امر اجتماعی را نشان داده و سپس از امکانی بودن (یعنی غیرضروری بودن) این امر برده برمی‌دارد.

هر سال در اوایل پاییز، عده‌ای سودجو با احداث «کوخه» به زنده‌گیری پرندگان شکاری از خانواده شاهین‌ها که درحال عبور از شهرستان‌های جنوبی استان خوزستان و سواحل خلیج فارس هستند، می‌پردازند. یگان حفاظت محیط زیست خوزستان با کشت‌های مستمر و هدفمند در مرکز استان و شهرستان‌های مستعد، به شناسایی و تخریب «کوخه‌ها» اقدام می‌کند. عکس: علی معرف، ایرنا

قیمت انرژی و تصمیم‌ناپذیری ساختارزدایانه

پویا نعمت‌اللهی

روزنامه‌نگار

بنابراین در قضیه قیمت انرژی نوعی تصمیم‌ناپذیری و تصمیم‌پذیری در کار هستند و به تنشی شکل می‌دهند که جامعه کنونی را ممکن می‌کند.

اکنون رئیس‌جمهور باید نظریه‌ای راجع‌به تصمیمی اتخاذ کند که در قلمرو امر تصمیم‌ناپذیر اتخاذ شده باشد. این مفهوم از زبان آغاز می‌شود. هر واژه می‌تواند با وجوه مختلف خود و طی معانی گوناگون، در تقابل و تضاد قرار گیرد؛ یعنی یک واژه با خودش «این – همان» نیست. در عرصه اتخاذ تصمیم‌های راهبردی هم شاید همین وضعیت برقرار باشد.

وقتی رئیس‌جمهور از «جراحی» سخن می‌راند، درواقع اشاره به هم‌زیستی متقابل معانی متضادی است که نوعی «سودمندی خطرناک» یا «خطر سودمند» محسوب می‌شود. ما همواره پذیری نوسانات معینی بین امکانات موجود هستیم. این بدان معنی است که نباید آن را نوعی‌تعیین‌ناپذیری مبهم تلقی کنیم. اشارات مکرر آقای رئیس‌جمهور و برخی اعضای کابینه به قضیه انرژی و اصلاح قیمت به همین دلیل است. نظام حاکمیتی به‌خوبی می‌داند هر تأویل در هر زمینه مشخص نمی‌تواند بهتر از زمینه‌های دیگر باشد. عبور از سرگشگی امر تصمیم‌ناپذیر مستلزم آن پیدا کند که متضمن عناصری از تصمیم‌ناپذیری باشد. عبور از سرگشگی امر تصمیم‌ناپذیر مستلزم آن است که داورِی‌ها و باورهای پذیرفته قبلی خود را موقتاً تعطیل یا ی‌پوخه کنیم و این همان عرصه‌ای است که نیروی تصمیم‌گیر از آن وحشت دارد. وقتی کی‌یرگور می‌گوید وهله تصمیم چو‌نان نوعی جنون و خشم است به همین موقعیت اشاره دارد. به‌طور کلی در سیاست هرگونه تصمیم و طبعاً مسئولیت‌های ناشی از آن بدون تجربه نوعی تصمیم‌ناپذیری نمی‌تواند شکل بگیرد. سیاست‌گذار از شرایط بعد از ۱۳۹۸ نمی‌داند که در مقطع اتخاذ تصمیم درباره بنزین چه آگاهی خاصی می‌تواند از شرایط به دست آورد، وگرنه دستور افزایش قیمت می‌تواند در هر لحظه صادر و تمامی قوای قهری حاکمیتی را در پشت آن قرار داد. اگر هیچ مسئله و مشکلی در میان نبود، آنگاه هیچ تصمیمی هم وجود نمی‌داشت. به همین دلیل است که می‌گویند اخلاق و سیاست با تصمیم‌ناپذیری آغاز می‌شود. از همین نقطه است که امکان دگرگونگی نیز فراهم می‌آید.

قضیه‌ای مانند بنزین در قالب یک آپوریا (دشواره) و ملازم تصمیم‌ناپذیری دربرابر انتخاب است. اینجا دیگر «یا این – یا آن» رنگ می‌بازد و راهبرد «هم این-هم آن» و یا «نه این – نه آن» به میان می‌آید. به تعبیر لاکلائو، ما پیشاپیش در قلمرو ساختارزدایی هستیم.

اکنون قضیه اصلاحات انرژی در قالب امری تصمیم‌ناپذیر فراروی حاکمیت و دولت قرار گرفته است. این را نباید صرفاً تردید بین تصمیم‌ها ملحوظ کرد، بلکه باید تجربه آن امری دانست که اگرچه با نظم امور محاسباتی بیگانه است، اما کاملا ضروری است و دولت چاره‌ای جز مواجه با آن ندارد. وقتی بهترین تصمیم ما به بهترین انتخاب می‌رسد، احتمالا مبتلابه درجاتی از انتراع هستیم. در یک وضعیت انضمامی چه‌بسا بهترین تصمیم برای بهترین راهبرد آن باشد که بدترین انتخاب را داشته باشیم. این مسئله‌ای است که درک آن بسیار پیچیده اما بی‌نهایت ضروری است.

◀منابع در دفتر روزنامه محفوظ است

شبکه‌خوانی

همدلی با شهدای پدافند

- چند ساعت بعد از پایان حمله، اطلاعیه قرارگاه پدافند هوایی کشور منتشر شد. در این بیانیه نوشته شده بود: «نقاطی از مراکز نظامی در استان‌های تهران، خوزستان و ایلام مورد هجوم قرار گرفته است و ابعاد آن در دست بررسی است». البته در بخشی از این بیانیه تأکید شد به شایعه‌ها توجه نشود.
- ساعاتی بعد خبر رسید بیش از چهار نفر از سربازانی که در پدافند هوایی ارتش ماهشهر درحال خدمت بودند، شهید شده‌اند. این خبر به‌سرعت در شبکه اجتماعی با واکنش همدلانه مخاطبان همراه شد.

پیشخوان

نگاه نویژه «گله‌ا»

هونزیکر، «هزار و نهصد و هشتاد و چهار: زمینه و بحث» از برنارد کریک و «دایناسورها در زمانه پرآشوب» از ماریو بارکاس یوسا را خواند. مقالات دیگری همچون «مدیریت در دولت» نوشته علیبنقی مشایخی، «ولاست یعنی ما» از آبتین گلگار و «شاهزاده سرخ در مسکو» از بهمن زبردست نیز چاپ شده است. مطالب دیگری مانند «ترامپیسیم: سنگی بر آبکینه دموکراسی» از مصطفی ملکیان و «نفی نظام برده‌داری با حکایت زنی تنها» از امیرعطا جولایی، از دیگر عناوینی است که در این شماره منتشر شده است. معرفی کتاب، چند شعر و… از

دیگر بخش‌های این نشریه است. نگاه نو، فصلنامه‌ای فرهنگی- اجتماعی است که با مدیریتمسئولی علی میرزایی ۳۳ سال از آغاز انتشار آن می‌گذرد. این شماره آن با عکسی از فرهاد فخرالدینی در ۲۶۰ صفحه و قیمت ۲۰۰ هزار تومان منتشر شده است.

یادداشت

ذبح عدالت در انفعال جامعه

صادق مددی

وکیل پایه‌یک دادگستری

شاید به‌جرئت بتوان گفت اجرای عدالت جوهره استحکام هر نظامی است که به وسیله مراجع قضائی هر کشور تضمین می‌شود. تاریخ نشان داده که همیشه اعتراضات مردمی، از کوچک‌ترین بی‌عدالتی‌های موجود در نظام قضائی یک کشور نشئت گرفته است.

تاریخ پر است از این جرقه‌های کوچک که گاهی ثبات یک کشور را با مخاطره مواجه کرده است که باید همیشه برای انسان عاقل عبرت‌آموز باشد. بدیهی است که با اخلال در اجرای عدالت در یک جامعه، بقا و دوام آن جامعه به خطر می‌افتد. دراین‌بین، در مسیر اجرای عدالت، نباید از نقش تعیین‌کننده و مؤثر وکلای دادگستری به‌آسانی گذشت. به‌جرئت می‌توان گفت که اگر وکلا در این مسیر نقشی بیشتر از قضات نداشته نباشند، قطعا کمتر ندارند. از آنجایی که وکلا به‌عنوان پیش‌قراولان این خط شناخته می‌شوند، همیشه در این مسیر در معرض خطر هستند و بدون تردید می‌توان گفت حرفه وکالت از این نظر، یکی از چَرَفِ پرخطر در هر جامعه‌ای است.

متأسفانه در چند سال گذشته اتفاقات ناگواری برای این مدافعان بی‌دفاع رخ داده و روزی نیست که صحبتی از قتل یا ضرب‌وشتم وکیلی در رسانه‌ها شنیده نشود. شاید در ظاهر امر، قتل یا ضرب‌وجرح یک وکیل مدافع، مانند دیگر ا فشار جامعه، امری عادی جلوه کند، ولی وقتی به انگیزه چنین قتل‌هایی توجه شود، به‌وضوح معلوم می‌شود که این اتفاقات، در راستای مبارزه با عدالت‌خواهی‌ها انجام شده و به نوعی مرتکبان چنین افعالی، در راستای مبارزه با عدالت‌خواهی و ذبح عدالت، به قتل یکی از بازوان اصلی آن مبادرت و آن را به یک تراژدی تبدیل می‌کنند.

نکته درخور توجه، تأمل‌برانگیز و تأسف‌بار این تراژدی، انفعال دولت و جامعه درباره این اقدامات است. درواقع وکیل از یک طرف به دلیل نقش خود، در دادستانی ملت از حاکمیت، اگر مورد غضب حاکمیت نباشد، دست‌کم با بی‌مهری از سوی نهاد قدرت مواجه است. از طرف دیگر، به دلیل اینکه هر پرونده قضائی همیشه یک طرف بازنده دارد که شخص بازنده، باخت خود را به وکیل طرف مقابل منتسب می‌کند، بنابراین همین تصورات موجب ذهنیت منفی و گاهی انتقام‌جویانه را درباره وکلا ایجاد می‌کند. البته نقش رسانه‌های رسمی را در ایجاد این ذهنیت منفی نباید از نظر دور داشت؛ چراکه در سال‌های اخیر متأسفانه همیشه با نفرت‌پرکنی‌ها علیه وکلا، تصویر تاریک و منفی از یک وکیل در جامعه نشان داده شده و باعث اوج‌گرفتن تصورات منفی درباره این مدافعان بی‌دفاع شده است.

آنچه واضح و میرهن است، این است که برخلاف تصور برخی افراد جامعه، این ماهیت عدالت‌خواهی وکلاست که موجب نشان‌دادن چهره متفاوتی از یک وکیل در جامعه می‌شود و درواقع قتل، تعرض و تهدید جان وکلا به‌عنوان مهم‌ترین خطر در کنار خطرات دیگر، نه صرفاً قتل و تهدید یک وکیل، بلکه مصداق بارز ذبح عدالت از طریق تعرض به بازوی اجرایی آن است و نکته غم‌بارتر این ماجرا، انفعال مسئولان و مردم در قبال این رفتارهاست که بی‌تردید طی زمان باعث سلب اعتماد جامعه خواهد شد. به نظر می‌رسد حاکمیت باید در این زمینه قدم‌های محکم‌تری بردارد، در غیر این صورت، دیری نخواهد کشید که نظام قضائی کشور با بی‌اعتمادی عمومی مواجه خواهد شد که قطعا آثار این بی‌اعتمادی نهادهای دیگر را خواهد گرفت. پس باید در سطح کلان، به‌جای بی‌تفاوتی به این تعرضات، این قبیل اقدامات را تعرض به اجرای عدالت دانسته و نگذارند در انفعال جامعه، عدالت ذبح شود.

